

DOI: <https://doi.org/10.52256/2710-3986.2-97.2022.12>

УДК: 378.147:808.51

Тетяна Конівіцька,
кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри українознавства та міжкультурної комунікації,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,
Львів, Україна
ORCID ID 0000-0002-2905-9191

Оксана Литвин,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови
Національного університету «Львівська політехніка»,
Львів, Україна
ORCID ID 0000-0002-8549-5123

Галина Хлипавка,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри українознавства
та міжкультурної комунікації
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,
Львів, Україна
ORCID ID 0000-0001-9707-0336

ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМИ У РОЗВИТКУ ОРАТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Статтю присвячено питанню формування та розвитку ораторської майстерності в час вимушеного переходу на дистанційне та змішане навчання в системі формальної, неформальної та інформальної освіти. Проаналізовано низку онлайн-платформ для розвитку ораторської майстерності, зокрема онлайн-платформи у віртуальному навчальному середовищі закладу вищої освіти, спеціалізовані міжнародні онлайн-платформи для розвитку ораторської майстерності, курси з розвитку ораторської майстерності на освітніх онлайн-платформах та авторські онлайн-платформи цього спрямування. Окреслено переваги та перспективи застосування онлайн-платформ на заняттях і під час самотійної роботи з риторики у закладах вищої освіти, а також самовдосконалення з ораторської майстерності.

Розглянуто вивчення риторики у закладах вищої освіти та зазначено, що навчальні курси з риторики на університетських онлайн-платформах

доцільно розширювати за допомогою створення й активного використання онлайн-платформ університетських чи міжуніверситетських ораторських шкіл, чи гуртків, формуючи таким чином сприятливе риторичне освітнє середовище. На основі аналізу спеціалізованих, освітніх та авторських онлайн-платформ для розвитку ораторської майстерності зроблено висновок, що використання теоретичного матеріалу чи практичних рекомендацій і кейсів зазначених онлайн-платформ для риторичної підготовки майбутніх фахівців забезпечить урізноманітнення подання матеріалу, підвищить інтерес і мотивацію до вивчення риторики, розуміння важливості розвитку ораторських вмінь і навичок.

Ключові слова: *ораторська майстерність, риторична підготовка, інформаційно-комунікаційні технології, онлайн-платформи, дистанційне і змішане навчання.*

Постановка проблеми. Складні умови й обмеження, що постали в кінці 2019 р. у зв'язку зі всезагальним карантинном пандемії COVID-19, а від початку 2022 р. загострились із розгортанням повномасштабної війни в Україні, на жаль, призвели до того, що суспільство та освіта значно скоротила міжособистісну взаємодію та «живе» спілкування. На щастя, людство впродовж останніх десятиліть розробило низку різноманітних технологічних новацій, що дало змогу досить швидко адаптуватись до вимушеної самоізоляції. Нові реалії стали викликом для сучасної системи освіти нашої держави, тому роль дистанційного навчання надалі зростатиме.

Безперечно, каталізатором запровадження всіма закладами освіти дистанційного навчання, яке вважається одним з пріоритетних напрямів програми модернізації загальноосвітньої та вищої школи, була пандемія [6], а з початком військового вторгнення на територію нашої держави перед закладами освіти постали інші (небезпечні та складні) реалії, які змушують пристосовуватися до нових умов сьогодення та продовжити навчання в дистанційному та змішаному форматах надалі. Освітні заклади усіх рівнів не можуть перейти до звичного режиму, проте система освіти повинна забезпечувати освітньо-науковий процес навіть в таких умовах, зацікавлювати та мотивувати усіх його учасників, поєднуючи різні види навчання, підтримувати якість освітньо-наукового процесу на всіх рівнях. Тому

дистанційна та змішана форма навчання потребують удосконалення, нового погляду та ідей, щоб забезпечувати та покращувати якість освітнього процесу. Зрозуміло, що нині це неможливо без використання різноманітних інформаційно-комунікаційних технологій, до яких ми вже звикли за останні кілька років. Нинішні складні умови навчання вимагають розроблення різноманітних онлайн-платформ, онлайн-курсів, авторських проєктів, зокрема і для розвитку ораторської майстерності, де кожен учасник освітнього процесу матиме змогу поєднувати різні форми навчання як в системі формальної, так і неформальної чи інформальної освіти.

Питання розвитку та удосконалення вмінь і навичок ораторської майстерності, зокрема онлайн-спілкування та публічних виступів онлайн, значно зростає, а ми потребуємо нового досвіду презентацій своєї діяльності, нашої країни, наших потреб за допомогою різноманітних засобів дистанційного спілкування. Сьогодні спостерігаємо сильні онлайн-виступи керівництва нашої держави і бачимо, що вміння та навички ораторської майстерності відіграють величезну роль, оскільки інформацію та емоції потрібно передати з великих екранів, достукатися до кожного серця по всьому світові. Тому не можна забувати, що спілкування в онлайн-середовищі та онлайн-виступи також вимагають розвитку вмінь і навичок ораторської майстерності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ідеї формування та розвитку навичок ораторської майстерності досліджує низка науковців, серед яких С. Абрамович, Н. Голуб, О. Залюбівська, М. Корчова, О. Кучерук, З. Куньч, Л. Мацько, В. Молдован, В. Ницета, Г. Сагач, О. Щербакова та ін. Низку досліджень присвячено використанню інформаційно-комунікаційних технологій у процесі розвитку риторичної освіти: особливості впровадження та застосування дистанційних навчальних технологій у викладанні риторики окреслила О. Залюбівська [3], проєктний підхід у риториці – В. Ницета [9], питання розвитку публічних навичок з використання платформи Microsoft

Teams досліджують J. Gotlib, M. Jaworski [10], проблему публічних виступів та зворотного зв'язку онлайн під час змішаного навчання описує L. Mortaji [11], типологію електронних ресурсів у формуванні риторичної культури фахівця описали Д. Будянський, М. Друшляк, О. Семеніхіна, І. Харченко, В. Горбачук, О. Чашечникова [1], які серед електронних ресурсів у галузі риторики для формування риторичної культури фахівця виділяють електронні освітні ресурси з риторики, спеціалізовані ресурси з риторики, спеціалізоване програмне забезпечення в галузі риторики та соціальні спільноти для онлайн комунікації [1, с. 92].

Проте питання використання спеціалізованих, освітніх та авторських онлайн-платформ для забезпечення освітньо-наукового процесу наразі є надзвичайно актуальним. У нашому дослідженні ми спробуємо детальніше проаналізувати онлайн-платформи для розвитку ораторської майстерності в системі формальної освіти, а також міжнародні, освітні та авторські онлайн-платформи в системі неформальної освіти, оскільки в час дистанційного навчання вони можуть доповнювати та урізноманітнювати вивчення риторики у ЗВО або слугувати для самостійного удосконалення навичок ораторської майстерності, зокрема публічних виступів. Вважаємо, що аналіз цих онлайн-платформ буде корисним і цікавим як для учнів та студентів в контексті вивчення риторики, так і для всіх охочих удосконалити ораторську майстерність.

Мета статті – проаналізувати онлайн-платформи для розвитку ораторської майстерності, окреслити переваги й перспективи їх застосування у закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні ми вже не можемо уявити освітній процес без активного використання інформаційних технологій, тому, на відміну від традиційної суб'єкт-суб'єктної взаємодії, сучасна модель навчання представлена трьома рівноцінними й активними суб'єктами: викладачем, студентом та інформаційно-комунікаційним освітнім

середовищем [4, с. 27]. Інформаційні технології розширюють можливості і для гуманітарної освіти, а навчання в час пандемії та війни нині практично неможливо усвідомити без повсякчасного звернення до новітніх технологій, які сприяють ефективному впровадженню дистанційного навчання. Як слушно зауважує А. Литвин, основною метою інформаційно-комунікаційних технологій є підготовка студентів до повноцінної життєдіяльності в умовах інформаційного суспільства, які не лише забезпечують активне залучення до пізнавального процесу, а й, на відміну від традиційних навчальних засобів, дають змогу керувати цим процесом [7, с. 49, 84]. Для формування ораторської майстерності варто враховувати особливості новітньої системи комунікації, зокрема Інтернет-ресурси та різноманітні онлайн-платформи дистанційного й змішаного навчання, які значно розширюють можливості отримання інформації та сприяють ефективному розвитку ораторської майстерності [5, с. 105]. Сьогодні завдяки інформаційно-комунікаційним технологіям можна поєднувати різноманітні методи формування, розвитку та удосконалення ораторської майстерності.

У час війни Об'єднання Українських Університетів звернулось до своїх освітніх партнерів з пропозицією «Будь з Україною». І, як бачимо, багато освітніх організацій підтримали і надали вільний доступ до своїх онлайн-платформ, зокрема «Coursera» та «edX» вирішили надати безплатний доступ до своїх каталогів «Онлайн Університету» для всіх українських університетів. Тепер університети мають змогу використовувати теоретичні ресурси та практичні інструменти різноманітних всесвітніх онлайн-платформ, а українські студенти отримали безкоштовний доступ до понад 10 000 курсів та проєктів від найкращих університетів світу.

Щодо певного згрупування онлайн-платформ для розвитку ораторської майстерності, які можна використовувати в освітньому процесі, то в першу чергу виділяємо університетські навчальні курси з риторики на освітніх онлайн-платформах у віртуальному навчальному середовищі, які

доповнюються університетськими чи міжуніверситетськими студентськими ораторськими школами, гуртками тощо; спеціалізовані міжнародні онлайн-платформи для розвитку ораторської майстерності; курси з розвитку ораторської майстерності на освітніх онлайн-платформах та авторські онлайн-платформи для розвитку ораторської майстерності. Варто зазначити, що більшість онлайн-платформ, як правило, розширюють свою діяльність у різноманітних каналах комунікації, зокрема соціальних мережах, створюють свої тематичні ютюб і телеграм-канали, авторські блоги, подкасти тощо, які доповнюють ці онлайн-платформи та розширюють можливості. Умовний поділ онлайн-платформ для розвитку ораторської майстерності наведено на рис. 1.

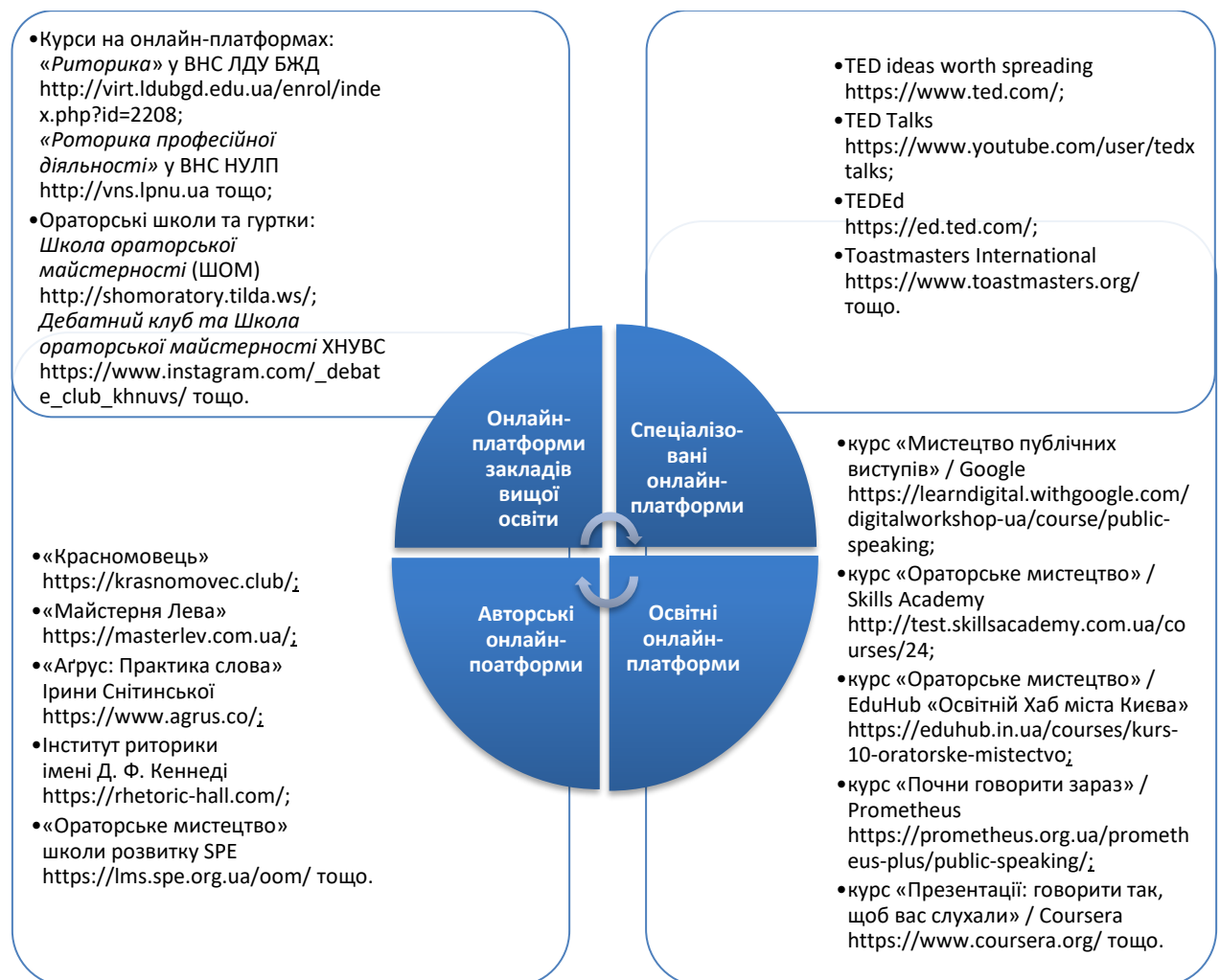

Рис. 1. Онлайн-платформи для розвитку ораторської майстерності

Проаналізуємо, визначимо переваги і перспективи їх застосування для розвитку ораторської майстерності у закладах вищої освіти.

Онлайн-платформи для розвитку ораторської майстерності у віртуальному навчальному середовищі закладу вищої освіти. Ще до початку пандемії заклади вищої освіти активно впроваджували в освітній процес різноманітні елементи дистанційного навчання, а навчання у віртуальному навчальному середовищі (ВНС) чи на подібних онлайн-платформах закладів вищої освіти стали звичними для всіх учасників освітнього процесу.

У зв'язку з переходом на дистанційне навчання кожен університет забезпечує студентів навчальними курсами на освітніх онлайн-платформ. Навчання у віртуальному навчальному середовищі з використанням сучасних засобів дистанційного навчання, безперечно, у наш час має переваги, оскільки спрощує для студентів доступ до необхідної інформації, потрібного матеріалу з навчальних дисциплін, забезпечує взаємодію «викладач – студент» на різних етапах навчання, а також самостійну роботу з матеріалами інформаційної освітньої мережі [2]. Проте для ефективного розвитку ораторської майстерності важливо не обмежувати навчання лише онлайн-заняттями риторики в університеті та матеріалами віртуального університету, оскільки, як вже зазначалося, нині є багато можливостей в системі неформальної та інформальної освіти для удосконалення ораторських навичок. Студенти мають вчитися використовувати різноманітні джерела розвитку ораторської майстерності, теоретичний матеріал та практичні рекомендації доступних онлайн-платформ. Важливо розвивати навички самостійно добирати та опрацьовувати інформацію, поєднувати різні види інформації, ефективно презентувати її, впливати і переконувати не лише за допомогою слів, а й візуалізації, що покращує сприйняття.

Варто зазначити, що сучасні виклики потребують розширення змісту риторичної підготовки у ЗВО, адже короткий ознайомчий курс риторики не гарантує випускникам якісну професійно спрямовану риторичну

компетентність [8, с. 216]. Доповненням до курсів риторики в університеті можуть бути школи чи гуртки розвитку ораторської майстерності, які в час пандемії та війни також мають пристосовуватися до умов сьогодення та переходити на онлайн-формат, тобто створювати свої онлайн-платформи. До прикладу, популярною в університетському колі є Школа Ораторського Мистецтва (ШОМ) <<http://shomoratory.tilda.ws/>> – це проєкт, покликаний створити всі необхідні умови для розвитку ораторських навичок і практики публічних виступів для студентів. Зустрічі проводять для студентів університетів, проте також вони відкриті для всіх охочих. Також ШОМ відкрилася в Національному університеті «Острозька академія» з ініціативи студентів <<https://www.oa.edu.ua/ua/info/news/2020/27-02-02>>. Дебатний клуб та Школа ораторської майстерності Харківського національного університету внутрішніх справ <https://www.instagram.com/_debate_club_khnuvs/> і зараз активно продовжує свою діяльність онлайн у соціальних мережах. У Дніпровському гуманітарному університеті діє молодіжний проєкт – Школа ораторської майстерності «Перуниця», спрямований на розвиток ораторської майстерності активної частини творчої молоді та якісну підготовку молодих фахівців <<https://dgu.edu.ua/science/circle/perunyca/>>.

Такі школи ораторської майстерності в університеті сприяють удосконаленню рівня ораторської майстерності студентів, формуванню навичок самореалізації та роботи в команді, реалізації комунікативних навичок та підвищенню рівня самооцінки, розвиткові критичного мислення тощо. Школи залучають фахівців у сфері ораторської майстерності, професійних лекторів та промовців, використовують безліч практичних кейсів для удосконалення ораторських навичок студентів університету, проводять ораторські конкурси, змагання. Це все підвищує зацікавлення молодих людей до світу мистецтва спілкування. І дуже важливо, що, незважаючи на складні часи, участь у цих школах сприятиме розвиткові студентів у багатьох напрямках: освітньому, виховному, науковому та соціально-психологічному.

Проте, варто зазначити, що в університетській системі освіти не є багато онлайн-платформ для розвитку ораторської майстерності, які б активно розвивали свою діяльність дистанційно.

Спеціалізовані онлайн-платформи для розвитку ораторської майстерності. В американській освіті вже давно запроваджено спеціалізовані онлайн-платформи для розвитку ораторської майстерності, зокрема для розвитку основ публічного виступу, популярні онлайн-платформи для завантаження та аналізування власних промов. Варто звернути увагу на найбільш популярні та доступні кожному міжнародні спеціалізовані онлайн-платформи з розвитку ораторської майстерності англійською мовою *TED ideas worth spreading* та *Toastmasters International*.

TED ideas worth spreading. (TED Fellows: Shape Your Future) <<https://www.ted.com/>> – найбільш відома англійськомовна онлайн-платформа, на якій зібрано найкращі публічні виступи експертів з різних нагальних і глобальних питань науки, освіти, бізнесу й технологій, тобто платформа для розповсюдження ідей, що повинні змінити світ. На основі *TED* створено низку освітніх платформ, зокрема такі:

TEDEd <<https://ed.ted.com/>>, яка дозволяє користувачам переглядати будь-які виступи *TED*, уроки або навчальні відео та легко створювати план уроків із запитань і обговорень. Потім користувачі можуть поширювати ці уроки публічно чи приватно та відстежувати їхній вплив на світ, клас чи окремого учня. Ця платформа для створення уроків дає змогу структурувати завдання навколо відео та залучати студентів до участі. Формат уроку складається з назви уроку, письмового вступу («Почнімо»), серії запитань («Подумай»), заохочення до подальшого дослідження («Копати глибше»), інтерактивне обговорення в класі («Обговорити») та закриття («І нарешті»). Місія *TEDEd* полягає в тому, щоб запалювати та прославляти ідеї студентів і викладачів у всьому світі.

Ted-Ed Clubs <<https://ed.ted.com/>> – онлайн-платформа для розвитку ораторської майстерності, зокрема основ публічного виступу, яка підтримує студентів у відкритті, дослідженні та представленні своїх великих ідей у формі коротких виступів у стилі TED.

OpenTED <<https://www.ted.com/>> – сайт для завантаження власних промов надає можливість кожному створити і донести свою ідею, бачення тощо.

Для популяризації ідей, які варто поширювати, TED створив програму під назвою TEDx – це програма місцевих самоорганізованих заходів, які об'єднують людей, щоб поділитися досвідом (TEDxKyiv, TEDxLviv тощо). Конференція TED надає загальні рекомендації щодо програми TEDx, але окремі заходи TEDx, у тому числі у багатьох містах України, організуються самостійно.

Ще однією популярною міжнародною спеціалізованою онлайн-платформою з розвитку ораторської майстерності є Toastmasters International (TI) <<https://www.toastmasters.org/>>, метою якої є розвиток у її членів навичок спілкування, публічних виступів та лідерства. Варто залучати студентів до участі в ораторських клубах цієї міжнародної невідповідної освітньої організації. До мережі цих клубів ораторської майстерності належить клуб «КОМА» <<https://koma.club/>>, який є першим найбільш популярним і численним україномовним клубом в мережі Toastmasters. В Україні функціонують дев'ять клубів цієї організації (шість у Києві, по одному в Одесі, Львові та Тернополі) [5, с. 141].

Звернення до цих спеціалізованих англійських платформ та їх українізованих варіантів забезпечить урізноманітненню матеріалу на заняттях з риторики, а залучення студентів сприятиме розвитку мотивації до удосконалення навичок ораторської майстерності. Використання англійської платформи *TED ideas worth spreading* можливим буде зі студентами, які добре володіють англійською мовою, наприклад: студентами спеціальності

«Філологія» (переклад з англійської мови) у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності, спеціальності «Міжнародні відносини» у Національному університеті «Львівська політехніка», оскільки сприятиме поєднанню професійної та риторичної компетентностей, тобто розвитку міждисциплінарного підходу в освітньому процесі.

Варто зазначити, що в Україні відбувається створення подібних спеціалізованих онлайн-платформ для розвитку ораторської майстерності як для дітей, так і для дорослих, а освітній процес пристосовується до використання різноманітних новацій неформальної та інформальної системи освіти.

Курси з розвитку ораторської майстерності на освітніх онлайн-платформах. Нині на освітніх онлайн-платформах пропонують величезну кількість окремих курсів, де можна удосконалювати навички ораторської майстерності. Звернемо увагу на курси, які є у відкритому доступі:

– курс «*Мистецтво публічних виступів*» від Google <<https://learndigital.withgoogle.com/digitalworkshop-ua/course/public-speaking>>, під час якого можна більше дізнатися про мову тіла, чому вона важлива під час публічної промови та як правильна підготовка допоможе гарно виступити перед певною аудиторією;

– курс «*Ораторське мистецтво*» від Skills Academy <<http://test.skillsacademy.com.ua/courses/24>>, де можна удосконалити секрети успішного публічного виступу та пройти тести для закріплення матеріалу та самоперевірки;

– курс «*Почни говорити зараз*» на відомій освітній онлайн-платформі Prometheus <<https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/public-speaking/>>, де можна почерпнути цікаву інформацію з розвитку ораторської майстерності та удосконалювати навички публічного виступу;

– курс «*Презентації: говорити так, щоб вас слухали*» (Presentations: Speaking so that People Listen) <<https://www.coursera.org/learn/presentations->

[speaking-so-that-people-listen](https://www.coursera.org/)> від технологічної компанії *Coursera* <<https://www.coursera.org/>>, що працює в галузі освіти та пропонує своїм користувачам сотні безплатних онлайн-курсів з різних дисциплін, а після успішного закінчення користувач отримує сертифікат про проходження курсу. Coursera співпрацює з університетами з різних країн світу для викладання курсів цих навчальних закладів онлайн;

– курс *«Ораторське мистецтво»* від соціального інноваційного проєкту *«Освітній Хаб міста Києва»* <<https://eduhub.in.ua/courses/kurs-10-oratorske-mistectvo>>. Місія Освітнього Хабу міста Києва – забезпечити системну реалізацію концепції навчання протягом життя (life long learning) на території міста Києва, надавши можливість всім охочим безплатно отримати або покращити «м'які навички» (soft skills), які потрібні кожному і наразі є вкрай затребувані на ринку праці, зокрема і навички ораторської майстерності;

– *вебінари від Освіторії та Grade Education Center* на онлайн-платформі *Освіторія Хаб*, наприклад: *«Ігри, які розговорять ваших студентів»* <<https://hub.osvitoria.org/i/events/view/984>>, де діти вчаться граючись. Ці вебінари мають суттєву освітню цінність та впроваджуються для того, щоби використовувати мову вільно, а не думати про те, як вивчити правильні форми слів. Ігри спонукають до взаємодії, співпраці, креативності та спонтанності у використанні мови під час реального спілкування.

Більшість зазначених освітніх онлайн-платформ пропонують безоплатні курси та видають сертифікати підтвердження участі. Ці курси, безперечно, можна рекомендувати студентам під час вивчення риторики в університеті, так і для самостійного удосконалення ораторської майстерності у системі неформальної чи інформальної освіти.

Авторські онлайн-платформи для розвитку ораторської майстерності. Нині є багато проєктів для розвитку ораторських майстерності, зокрема публічних виступів, за спеціальною авторською програмою. Охарактеризуємо

ті, які пропонуємо студентам під час вивчення риторики як додаткове джерело інформації:

– *«Красномовець»* <<https://krasnomovec.club/>> – школа ораторського мистецтва та комунікації, а також мережа ораторських клубів, яка пропонує спеціалізовані онлайн-курси ораторського мистецтва у різному форматі (як онлайн, так і офлайн), де можна удосконалити навички комунікації, виступи перед публікою та камерою, а також зробити їх інструментом досягнення цілі та успіху;

– *«Майстерня Лева»* <<https://masterlev.com.ua/>> – авторський проєкт А. Степури, який пропонує курс «Сучасна ораторська майстерність», націлений на удосконалення публічних виступів;

– *Школа розвитку SPE* <<https://lms.spe.org.ua/oom/>> – авторський проєкт, де розроблено курс Романа Кушніра «Ораторське мистецтво» для всіх, хто хоче краще впливати, переконувати і мотивувати;

– *тренінгова компанія «Агрус: Практика слова» Ірини Снітинської* <<https://www.agrus.co/>> пропонує удосконалення ораторської майстерності для бізнесу, а також індивідуальне та групове навчання;

– *Інститут риторики імені Д. Ф. Кеннеді* <<https://rhetoric-hall.com/>> – це аналітичний та освітній центр, що спеціалізується на вивченні тенденцій розвитку політичної та суспільної риторики, засновником якого є Микола Овчаров.

Погоджуємося із думкою авторів, що, незважаючи на комерційний характер представлених ресурсів, на них у вільному доступі представлені корисні матеріали (статті, відеофрагменти, вправи тощо) для тих, хто прагне вдосконалити ораторські навички [1, с. 90]. Ці практико спрямовані платформи розширюють погляди на ораторську майстерність, зокрема публічні виступи, їх актуальність в сучасному світі, пропонують ідеї, досвід, практичні підходи та інтерактивні методи формування ораторської

майстерності неформальної освіти, які можна запозичувати та використовувати під час вивчення риторики у ЗВО.

Варто зазначити, що висвітлені онлайн-платформи пропонують не лише практичні курси, а й активно розширюють свою діяльність, використовуючи всі можливі електронні засоби, зокрема ведуть тематичні сторінки у соціальних мережах, тематичні ютюб та телеграм-канали, подкасти, авторські блоги тощо, де можна почерпнути багато цікавої і корисної інформації для удосконалення ораторської майстерності.

Серед спеціалізованих тематичних каналів на ютюб варто виділити TED <https://www.youtube.com/ted>, TEDx Talks <<https://www.youtube.com/user/TEDxTalks/featured>>, «Красномовець» <<https://www.youtube.com/channel/UCD3D65ckPVYJ9zrCShXGiUQ>> тощо. Заслуговує на увагу телеграм-канал КОМА <https://t.me/koma_club>, де учасники діляться цікавою інформацією, та завдяки якому організуються зустрічі спільноти каналу як онлайн, так і офлайн. Серед блогів можна виокремити TEDBlog <<https://blog.ted.com/>>, статті та матеріали блогу платформи «Красномовець», «Майстерня Лева», матеріали на онлайн-платформі та подкасти А. Степури, де автори презентують різноманітні теми, наприклад: вправи для покращення дикції, скоромовки; секрети успішного публічного виступу; найкращі книги про публічні виступи та ораторське мистецтво; цитати відомих людей, які вплинули на світ тощо. Ці статті та матеріали надзвичайно актуальні і допоможуть студентам зрозуміти цінність і важливість розвитку навичок ораторської майстерності та публічних виступів зокрема.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок. Досліджуючи розвиток освіти в час пандемії та війни в Україні, можна впевнено стверджувати, що надалі простежується тенденція до збільшення різноманітних онлайн-платформ та онлайн-курсів в системі формальної, неформальної та інформальної освіти. Для розвитку риторичної освіти

створюються онлайн-платформи як для дітей, так і для дорослих, з'являються нові авторські онлайн-проекти, школи ораторського мистецтва перебудовують навчання відповідно до запитів суспільства, адже удосконалювати свою ораторську майстерність ми повинні повсякчас, при звичаючись до різноманітних викликів життя. Використання на заняттях з риторики теоретичного матеріалу чи практичних кейсів спеціалізованих, освітніх та авторських онлайн-платформ забезпечить урізноманітнення подання матеріалу, підвищить зацікавлення та мотивацію до вивчення риторики, розуміння важливості розвитку ораторських вмінь і навичок. Поєднання формальної, неформальної та інформальної риторичної освіти сприятиме обміну важливої та цікавої інформації, поглядами, цінностями та сприятиме індивідуальному розвитку та професійному зростанню.

Університетська риторична освіта розвивається відповідно до викликів суспільства, залучає різноманітні технологічні новації, проте, не повинна обмежуватися курсами з риторики у Віртуальному навчальному середовищі. Університетські гуртки, школи ораторської майстерності, які функціонували у закладах вищої освіти, мають розширювати свою діяльність у дистанційному форматі, створювати онлайн-платформи для розвитку ораторської майстерності, що сприятиме розвитку студентів у як в освітньому й науковому, так у виховному та соціально-психологічному напрямках навіть у складних умовах. Залучення студентів до активної організаційної та практичної участі в університетських школах онлайн забезпечить неперервне функціонування риторичного середовища у ЗВО.

Перспективи подальшого дослідження полягають у деталізованому вивченні питання формування та розвитку ораторської майстерності за допомогою різноманітних інноваційних засобів та методів дистанційного навчання в системі формальної, неформальної та інформальної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Будянський Д. В., Друшляк М. Г., Семеніхіна О. В., Харченко І. В., Горбачук В. О., Чашечникова О. С. Типологія електронних ресурсів у формуванні риторичної культури фахівця. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2021. № 81 (1). С. 82–96.
2. Вища освіта : Інформаційно-аналітичний портал про вищу освіту в Україні та за кордоном. URL : <http://vnz.org.ua/dystantsijna-osvita/pro>.
3. Залюбівська О. Б. Використання дистанційних технологій навчання в процесі формування риторичної культури як складової педагогічної майстерності майбутніх викладачів технічного ВНЗ. *Вісник ВПІ*. 2011. № 2. С. 177–182.
4. Інформаційно-комунікаційні технології у професійно-технічній освіті : монографія / А. М. Гуржій, Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія та ін. ; за ред. Гуржія А. М. У 2 частинах. Ч. 1. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2016. 412 с.
5. Конівіцька Т. Я. Формування риторичної компетентності майбутніх психологів у закладах вищої освіти : монографія. Львів : СПОЛОМ, 2022. 252.
6. Кохан О. М. Ресурси інтернету в умовах дистанційного навчання при вивченні іноземної мови. *Збірник тез доповідей міжвузівського науково-методичного семінару «Дистанційне навчання в глобалізованому світі»*. Київ.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. С. 43-46.
7. Литвин А. В. Інформатизація професійно-технічних навчальних закладів будівельного профілю : монографія. Львів : Компанія «Манускрипт», 2011. 498 с.
8. Литвин О., Литвин А. Інноваційні технології у риторичній підготовці майбутніх фахівців. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 39. Том 2. С. 214–220.
9. Ницета В. Проектний підхід у загальноосвітній риторичній освіті. *Вісник Львівського університету*. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2010. Вип. 50. С. 281–287.
10. Gotlib J., Jaworski M., Wawrzuta D., Małkowski P., Panczyk M. Developing public speaking skills in a group of public health students with the use of the MICROSOFT TEAMS platform. Assessment of the quality of education: a qualitative analysis. 14-th annual International Conference on Education and New Learning. URL : <https://www.researchgate.net/publication/361842882>.
11. Mortaji L. Public Speaking and Online Peer Feedback in a Blended Learning EFL Course Environment: Stu10dents' Perceptions. *English Language Teaching*; Vol. 15, No. 2; 2022. P. 31–49. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1334549.pdf>.

Стаття надійшла до редакції 31.08.2022

Tetyana Konivitska, Oksana Lytvyn, Halyna Khlypavka. Online platforms for public speaking skills development of education seekers.

The article is devoted to the issue of the formation and development of public speaking skills during the forced transition to distance and blended learning in the system of formal, non-formal and informal education. A number of online platforms for the development of public speaking skills were analyzed, in particular online platforms in the virtual educational environment of a higher education institution, specialized international online platforms for developing public speaking skills, courses for developing public speaking skills on educational online platforms, and author's online platforms of this direction. The advantages and prospects of using online in the classroom and during independent work on rhetoric at higher education institutions, as well as self-improvement in oratory skills, are outlined.

The study of rhetoric at higher education institutions is considered and it is indicated that it is advisable to expand rhetoric training courses on university online platforms with the help of the creation and active use of online platforms of university or inter-university oratorical schools or clubs, thus forming a favorable rhetorical educational environment. On the basis of the analysis of specialized, educational and author's online platforms for the development of public speaking skills, it is concluded that the use of theoretical material or practical recommendations and cases of the above-mentioned online platforms for future specialists' rhetorical training will ensure the diversification of the material presentation and increase interest and motivation in studying rhetoric, as well as understanding the importance of public speaking skills development. It is summarized that the combination of formal, non-formal and informal rhetorical education will facilitate the exchange of important and interesting information, views, values and will contribute to individual development and professional growth.

Key words: *public speaking skills, rhetorical education, information and communication technologies, online platforms, distance and blended learning.*

REFERENCES

1. Budyans`kyj D. V., Drushlyak M. G., Semenixina O. V., Xarchenko I. V., Gorbachuk V. O., Chashechny`kova O. S. Ty`pologiya elektronny`x resursiv u formuvanni ry`tory`chnoyi kul`tury` faxivcya. Informacijni texnologiyi i zasoby` navchannya. 2021. # 81 (1). S. 82–96. [in Ukrainian].
2. Vy`shha osvita : Informacijno-anality`chny`j portal pro vy`shhu osvitu v Ukrayini ta za kordonom. URL : <http://vnz.org.ua/dystantsijna-osvita/pro>. [in Ukrainian].
3. Zalyubivs`ka O. B. Vy`kory`stannya dy`stancijny`x texnologij navchannya v procesi formuvannya ry`tory`chnoyi kul`tury` yak skladovoyi pedagogichnoyi majsternosti majbutnix vy`kladachiv texnichnogo VNZ. Visny`k VPI. 2011. # 2. S. 177–182. [in Ukrainian].

4. Informacijno-komunikacijni tehnologiyi u profesijno-texnichnij osviti: monografiya / A. M. Gurzhij, R. S. Gurevy`ch, M. Yu. Kademiya ta in.; za red. Gurzhiya A. M. U 2 chasty`nax. Ch. 1. Vinny`cya : Nilan-LTD, 2016. 412 s. [in Ukrainian].

5. Konivicz`ka T. Ya. Formuvannya ry`tory`chnoyi kompetentnosti majbutnix psy`xologiv u zakladax vy`shhoyi osvity`: monografiya. L`viv: SPOLOM, 2022. 252. [in Ukrainian].

6. Koxan O. M. Resursy` internetu v umovax dy`stancijnogo navchannya pry` vy`vchenni inozemnoyi movy`. Zbirny`k tez dopovidej mizhvuzivs`kogo naukovo-metody`chnogo seminaru «Dy`stancijne navchannya v globalizovanomu sviti». Ky`yiv.: Ky`yiv. nacz. torg.-ekon. un-t, 2021. S. 43-46. [in Ukrainian].

7. Ly`tvy`n A. V. Informaty`zaciya profesijno-texnichny`x navchal`ny`x zakladiv budivel`nogo profilyu : monografiya. L`viv: Kompaniya «Manuskry`pt», 2011. 498 s. [in Ukrainian].

8. Ly`tvy`n O., Ly`tvy`n A. Innovacijni tehnologiyi u ry`tory`chnij pidgotovci majbutnix faxivciv. Aktual`ni py`tannya gumanitarny`x nauk: mizhvuzivs`ky`j zbirny`k naukovy`x prac` molody`x vcheny`x Drogoby`cz`kogo derzhavnogo pedagogichnogo universy`tetu imeni Ivana Franka. Drogoby`ch: Vy`davny`chy`j dim «Gel`vety`ka», 2021. Vy`p. 39. Tom 2. S. 214–220. [in Ukrainian].

9. Ny`shheta V. Proyektny`j pidxid u zagal`noosvitnij ry`tory`chnij osviti. Visny`k L`vivs`kogo universy`tetu. L`viv: L`vivs`ky`j nacional`ny`j universy`tet imeni Ivana Franka, 2010. Vy`p. 50. S. 281–287. [in Ukrainian].

10. Gotlib J., Jaworski M., Wawrzuta D., Małkowski P., Panczyk M. Developing public speaking skills in a group of public health students with the use of the MICROSOFT TEAMS platform. Assessment of the quality of education: a qualitative analysis. 14-th annual International Conference on Education and New Learning. URL : <https://www.researchgate.net/publication/361842882>. [in English].

11. Mortaji L. Public Speaking and Online Peer Feedback in a Blended Learning EFL Course Environment: Stu10dents Perceptions. English Language Teaching; Vol. 15, No. 2; 2022. P. 31-49. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1334549.pdf>. [in English].